

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Plein 1969 te Heeswijk-Dinther

Rapportnummer 13-0185

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Plein 1969 te Heeswijk-Dinther

september 2013

Rapportnummer: 13-0185

In opdracht van: Van Grunsven Ontwikkeling

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	10
4.2.1	Flora	10
4.2.2	Vlinders en libellen	10
4.2.3	Mieren en kevers	11
4.2.4	Vissen	11
4.2.5	Reptielen en amfibieën	11
4.2.6	Vogels	12
4.2.7	Zoogdieren	13
5	Conclusies	15
	Geraadpleegde bronnen	16
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met herontwikkeling van het braakliggende terrein tussen Plein 1969, Irenestraat en Hertog Janstraat in Heeswijk-Dinther is het noodzakelijk een quickscan natuurwaarden uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en soortgerichte bescherming.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten in het plangebied die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke eventuele maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex. artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

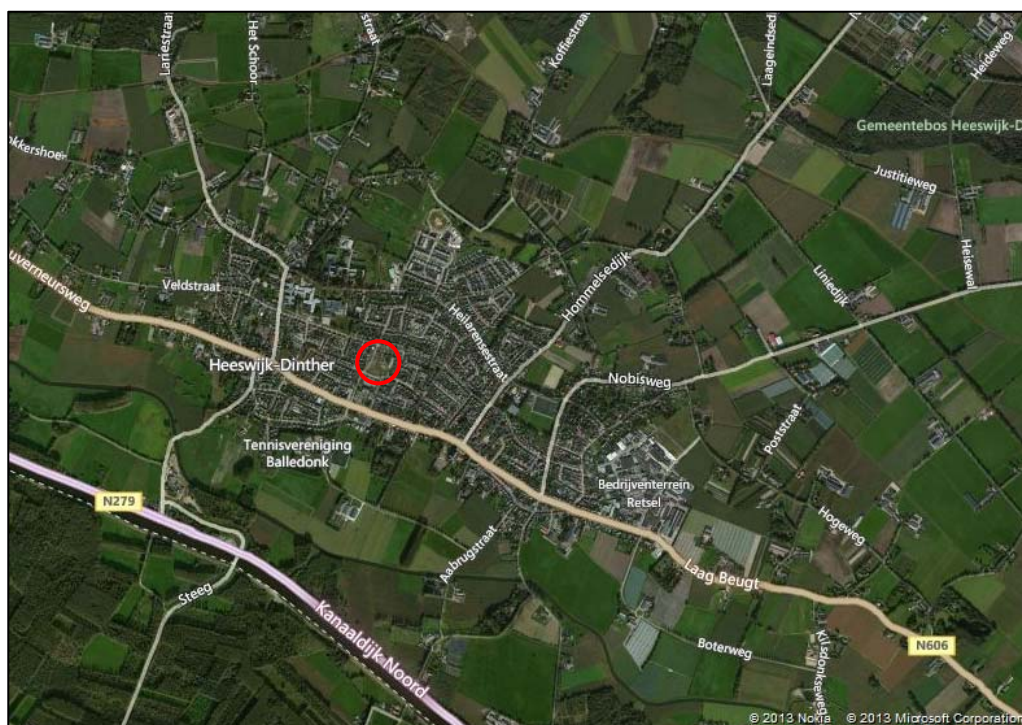
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in de kern van Heeswijk-Dinther op de hoek van de Hertog Janstraat, Plein 1969 en de Irenestraat.

Het plangebied bestaat voor het grootste gedeelte uit braakliggend terrein. Op dit terrein groeien ruigtekruiden en staat hier en daar opslag van wilgen. Door het terrein loopt een aantal (gedeeltelijk) verharde paden. Langs deze paden is op sommige plaatsen een strook grond ingezaaid met een zaadmengsel.

Binnen het plangebied staat ook een elektriciteitshuisje dat aan één zijde is afgetimmerd met houten planken.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Figuur 2 geeft de begrenzing van het plangebied weer.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Begrenzing plangebied (geel gekleurd)

Foto 1 Plangebied

Foto 2 Plangebied met elektriciteitshuisje

Foto 3 Elektriciteitshuisje

Foto 4 Plangebied met pad

2.2 Voorgenomen plannen

Op het braakliggende terrein zal herontwikkeling plaatsvinden, waarschijnlijk bebouwing.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 20 september 2013 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, matige wind en circa 14 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat op ongeveer elf kilometer ten westen van het plangebied het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek ligt.

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebiedendatabase van het Ministerie van EZ en de gegevens van de provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen onderdeel uit van de EHS het dichtstbijzijnde gebied dat tot de EHS behoort ligt buiten de kern Heeswijk-Dinther op ongeveer 400 meter ten zuiden van het plangebied.

Effectbeoordeling

De voorgenomen plannen zullen gezien de grote afstand en de kleinschaligheid van de plannen geen effect hebben op Natura 2000-gebieden of de EHS.

Conclusie

Herinrichting van het plangebied zal geen negatief effect hebben op beschermde gebieden.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat geheel uit braakliggende terrein met hier doorheen een aantal met puin verharde paden. Langs de paden zijn kruiden ingezaaid, zoals klaproos en korenbloem. Het overige terrein bestaat uit algemene planten van een voedselrijke grond, zoals smalle weegbree en grote brandnetel. In het plangebied komen geen beschermde plantensoorten voor.

Conclusie

In het plangebied komen geen beschermde plantensoorten voor.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas De dagvlinders van Nederland (2006) en de website van De Vlinderstichting blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen

beschermde dagvlinders voorkomen. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het plangebied ook geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de atlas De Nederlandse libellen (2002) en de website libellennet.nl blijkt dat er geen beschermde libellen voorkomen in de omgeving van het plangebied.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, dus er is geen voortplantingsbiotoop voor libellen aanwezig in het plangebied. Het is wel mogelijk dat algemeen voorkomende, niet beschermde, libellensoorten in het plangebied foerageren.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote wateren. Doordat in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, is geen leefgebied voor waterkevers aanwezig. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan worden uitgesloten.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en/of kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor hier ook geen vissen voorkomen. Er is daarom ook niet nader onderzocht welke vissoorten in de buurt van het plangebied voorkomen.

Conclusie

In het plangebied komen geen vissen voor.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander (FFtabel 1), Alpenwatersalamander (FFtabel 2), kamsalamander (FFtabel 3), gewone pad (FFtabel 1), bruine kikker (FFtabel 1) en bastaardkikker (FFtabel 1).

Volgens de gegevens van RAVON komt de beschermde levendbarende hagedis (FFtabel 2) voor in de omgeving van het plangebied.

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, is er geen voortplantingsbiotoop aanwezig voor amfibieën. Het plangebied is wel geschikt landhabitat voor de algemene amfibiesoorten van FFtabel 1. Voor de meer kritische soorten van tabel 2 en 3 is het plangebied niet geschikt als landhabitat, omdat oppervlaktewater en bosschages in de buurt van het plangebied ontbreken.

De levendbarende hagedis komt in het plangebied niet voor, omdat het niet geschikt is als leefgebied voor deze reptielsoort. De levendbarende hagedis komt waarschijnlijk voor in het nabij gelegen Wijboschbroek aan de overzijde van de Zuid Willemsvaart.

Effectbeoordeling

Door de herinrichting van het in huidige toestand braakliggende terrein gaat mogelijk leefgebied van amfibiesoorten van FFtabel 1 verloren. Na de werkzaamheden zal het gebied echter weer (gedeeltelijk) geschikt zijn voor deze amfibieën.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1.

Conclusie

Mogelijk vinden amfibieën van FFtabel 1 landhabitat in het plangebied. Het is niet noodzakelijk om te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied een houtduif en een aantal kauwen waargenomen.

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te foerageren en minimale gelegenheid tot nestelen in de wilgenopslag.

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen en/of sporen van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is waargenomen.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen plannen wordt de wilgenopslag verwijderd. Indien vogels aan het broeden zijn zal dit tot verstoring leiden. Daarnaast zal er foerageergebied verdwijnen. Er is voldoende alternatief beschikbaar en na herinrichting ontstaat weer nieuw foerageergebied. Effecten op foerageergebied zijn daarom uitgesloten.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, verstorende werkzaamheden, zoals het verwijderen van bomen en bosschages, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door het verwijderen van de wilgenopslag buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied en de wilgenopslag als broedgelegenheid voor algemene cultuurvolgende- en struweelvogelsoorten (FFtabel vogels). Rekening houdend met de hierboven beschreven mitigerende maatregelen, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op vogels.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In het plangebied zijn vanwege het ontbreken van lijnvormige structuren, geen vliegroutes aanwezig. Er staan geen bomen in het plangebied, waardoor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten zijn uit te sluiten. Het elektriciteitshuisje is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Vanwege de warmte in dergelijke gebouwen, zoeken vleermuizen vaak in elektriciteitsgebouwtjes onderdak.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als konijn, egel en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1).

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFtabel 1) het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied. Daarnaast ontstaat er nieuw foerageergebied na herinrichting. Indien het elektriciteitshuisje gesloopt gaat worden, dient vooraf nader onderzoek plaats te vinden naar vleermuizen om het effect van de sloop op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen te kunnen bepalen.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect op mogelijk aanwezig foerageergebied van vleermuizen. Indien het elektriciteitshuisje wordt gesloopt is nader onderzoek noodzakelijk in de periode half mei tot en met september. Dit is nodig om te kunnen bepalen welke effecten er zijn op vleermuizen en welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om negatieve effecten te kunnen voorkomen.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect op mogelijk aanwezig foerageergebied van vleermuizen (FFtabel 3). Indien het elektriciteitshuisje wordt gesloopt is nader onderzoek noodzakelijk in de periode half mei tot en met september.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Op ongeveer elf kilometer ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek en op 400 meter ten zuiden van het plangebied de dichtstbijzijnde EHS. Voorgenomen plannen zullen gezien de kleinschalige aard van de plannen en de grote afstand tot beschermde gebieden geen effect hebben op het Natura 2000-gebied of de EHS.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen in FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFtabel 2 en 3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Het elektriciteitshuisje is geschikt als vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen. Als dit gebouw gesloopt wordt is nader onderzoek in de periode half mei t/m september naar het gebruik van vleermuizen noodzakelijk.

Soorten van FFtabel vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op de wijze zoals is beschreven in paragraaf 4.2.6, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van de algemene vogelsoorten.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- + De voorgenomen plannen geen effect hebben op beschermde gebieden;
- + de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 4.2.6, in acht genomen dienen te worden;
- + indien het elektriciteitshuisje wordt gesloopt, nader onderzoek naar het gebruik als verblijfplaats voor vleermuizen dient plaats te vinden;
- + altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- + Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- + Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- + Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- + Griffioen Architecten BV, 2011. Principe verzoek, Overkapping bij Autodemontagebedrijf Kempenaar BV, Driebergen. Griffioen Architecten, Amerongen.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- + www.brabant.nl
- + [Beschermd gebied: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx), geraadpleegd op 20 september 2013
- + www.rijksoverheid.nl
- + www.ravon.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + [waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.libellennet.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoekspllicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.